

вони ж містять принципи встановлення оплати за перевезення. Якщо держави-учасниці двостороннього договору є членами Міжнародної асоціації авіапідприємств, якою розроблено механізм фіксованих ставок і тарифну резолюцію, застосовувану на договірних лініях, то тарифи встановлюють на підставі цієї резолюції. Якщо договірні держави не члени зазначеної Асоціації або відсутня тарифна резолюція, вони встановлюють тарифи, домовляючись між собою, та визначаючи порядок набрання чинності тарифами та механізм їх зміни.

У таких угодах можуть визначати напрями співробітництва у сфері авіаційної безпеки. У Додатках до них перелічуються експлуатаційні лінії; авіапідприємства, що виконуватимуть умови міжнародних договорів.

УДК 349:502.3(043.2)

Кисилиця Н. Д., студентка магістратури,
Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна
Науковий керівник: Кобецька Н. Р., д.ю.н., професор

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ПРИБЕРЕЖНИХ ЗАХИСНИХ СМУГ

Всі землі в межах території України, незалежно від цільового призначення, цінні по-своєму, проте особливої уваги заслуговують землі водного фонду. Дотримуватися вимог охорони довкілля є обов'язком при використанні усіх земель, але землі водного фонду мають у своєму складі спеціальні території, які самі по собі здійснюють охоронну функцію. Тому актуальним сьогодні є дослідження питання правового режиму земель прибережних захисних смуг, функціональним призначенням яких відповідно до ч. 1 ст. 88 Водного кодексу України [1] є забезпечення охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення, збереження їх водності.

За загальним правилом прибережні захисні смуги належать до земель водного фонду. Проте Водний кодекс України вказує, що прибережні смуги встановлюються на земельних ділянках всіх категорій земель. Деякі науковці зазначають, що закріплення прибережної захисної смуги в складі земель водного фонду автоматично не змінює правовий режим земельних ділянок [2, с. 237]. Тому необхідно розрізняти поняття категорії земель (яких є 9 за Земельним кодексом України [3]) і цільове призначення земель (яких є більше згідно класифікації видів цільового призначення земель [4]).

Встановлення прибережних захисних смуг законодавець пов'язує з таким поняттям як меженний період, тобто період річного циклу протягом якого спостерігається низька водність. Явище водності є непостійним і, як

зазначають учені-географи, внаслідок високих температур та відсутності опадів на річках ця межа водності поглиблюється все далі. Отже, виникає питання, якщо в подальшому справдяться прогнози щодо засухи водних об'єктів, то як відраховуватиметься межа водності. Виходить, що межа посуватиметься разом з водою. Це може призвести до використання штучних способів осушення водойм і порушити баланс водних ресурсів.

На прибережних захисних смугах Водний кодекс України дозволяє здійснювати обмежену господарську діяльність. Таке формулювання не повністю відображає особливість використання прибережних захисних смуг, тому що господарську діяльність здійснюють суб'єкти господарювання, а отже це стосується спеціального кола осіб і характеризує тільки економічну складову (виготовлення та реалізація продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність). Та й ті обмеження, що передбачені у Водному кодексі України не передбачають комплексну охорону земель, а лише забороняють певні види діяльності.

Важливим є також питання порушення заборони будівництва на прибережних смугах. Одні будівлі тут зведені до встановлення прибережних смуг, а інші підпадають під самовільне будівництво. Перше законодавець нібито врегулював посиленням на містобудівну документацію. Оскільки Конституція України у ст. 58 передбачає, що нормативно-правові акти не мають зворотної сили у часі, отже, такі будівлі не підлягають знесенню. Щодо самовільного будівництва, то навіть судова практика не може дати одностайного рішення, що робити із такими об'єктами. Досвід європейських країн в цих питаннях різний. Для прикладу в Польщі знесення будівель є не настільки категоричним, будівля може бути легалізована. Дещо гостріше питання стоїть на італійському острові Сицилія, де вздовж прибережних смуг збудовано чимало незаконних будівель. Виникло питання про те, чи доцільно забирати житло в стількох людей, хоч і незаконне. Тоді було прийняте рішення про легалізацію будівель, які розташовані далі 150 метрів від водного об'єкта.

Отже, на підставі вище викладено пропонується:

— внести зміни до Водного кодексу України з урахуванням того, що прибережні смуги належать до категорії земель водного фонду, тому не можуть належати до іншої категорії; в такому випадку можна тільки змінити цільове призначення земельної ділянки;

— при встановленні прибережних смуг варто враховувати природні особливості земель та ввести механізм перегляду площ через певний період з урахуванням рекомендацій вчених-екологів;

— замінити поняття «обмежена господарська діяльність» на «обмежене використання», яке стосується ширшого кола осіб і їх діяльності або ж окремо встановити обмеження для фізичних осіб без статусу підприємців та землевласників;

— вирішити питання із самочинним будівництвом, шляхом встановлення певної граничної межі, за порушення якої всі будівлі будуть знесені і ніяким чином не легалізовані.

Література

1. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР (ред. від 06.04.2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/213/95-vr>.

2. Кононов В. В. Поняття прибережних захисних смуг за законодавством України // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 3. – С. 236-239.

3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-ВР (ред. від 28.09.2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

4. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель: наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 р. № 548 [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1011-10>.

УДК 378.14-054.6:34(043.2)

Козирєва В. П., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ АВІАЦІЙНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Одним із основних завдань Національної програми правової освіти населення, затвердженої Указом Президента України від 18.10.2001 р. № 992/2001, є підвищення рівня правової підготовки учнівської молоді, органічне поєднання правової освіти із загальною середньою, професійно-технічною і вищою освітою. Реалізація Національної програми правової освіти населення сприяє підвищенню рівня правової культури; формуванню у громадян (учнів) поваги до права, подоланню правового нігілізму; поліпшенню якості підготовки викладачів правових дисциплін та підвищенню ефективності викладання цих дисциплін у загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладах і закладах післядипломної освіти [1].

Правове виховання студентів навчального закладу полягає у здійсненні комплексу заходів виховного, навчального та інформаційного характеру, спрямованих на створення належних умов для набуття ними правових знань та навичок, необхідних для реалізації ними своїх прав і свобод та виконання обов'язків. Процес правової освіти у навчальних закладах безперервний, тому надання студентам необхідного рівня правових знань відбувається за допомогою різноманітних форм правового навчання і виховання.